

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

↵ Λιδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο ↵

Πλάτωνος Πρωταγόρας, 324 A-C

Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὃ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἳ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὡσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται – οὐ γὰρ ἂν τό γεπραχθέν ἀγένητον θείη – ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μῆτε αὐτός οὗτος μῆτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ ταύτην τὴν διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. Ταύτην τὴν διάνοιαν πάντες ἔχουσιν ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσία. Τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἳ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῆος καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος τὰ πολιτικὰ, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικταί σοι, ὃ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὡς γέ μοι φαίνεται.

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα : «**Εἰ γὰρ ἐθέλεις ... καὶ ἰδία καὶ δημοσία**».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα :

- B1.** Ποιος είναι ο σκοπός της ποινής κατά τον Πρωταγόρα;
Ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα της εποχής του;

Μονάδες 15

- B2.** Ποιες ποινές επιβάλλονται σε όποιον δεν έχει μερίδιο στην πολιτική αρετή στο ακόλουθο μεταφρασμένο απόσπασμα και πώς κλιμακώνονται; Να τις συγκρίνετε με τις απόψεις του σοφιστή στο πρωτότυπο κείμενο.

Πλάτωνος Πρωταγόρας 324C-D

Διότι, εάν μεν υπάρχει αυτό το ένα πράγμα και εάν αυτό το πράγμα δεν είναι ούτε η οικοδομική ούτε η μεταλλουργία ούτε η κεραμική, αλλά η δικαιοσύνη και η σωφροσύνη και το όσιον (και αυτά τα ονομάζω ανδρός αρετήν): εάν υπάρχει λοιπόν αυτό το πράγμα στο οποίο πρέπει να μετέχουν όλοι και σύμφωνα με το οποίο πρέπει να ενεργεί κάθε άνδρας ξεχωριστά σε περίπτωση που θέλει να μάθει ή να πράξει κάτι, και σε καμιά περίπτωση χωρίς αυτό... εάν λοιπόν έτσι έχουν τα πράγματα, και εάν, παρόλο που αυτή είναι η φύση των πραγμάτων, οι αγαθοί άνδρες, ενώ μορφώνουν τους γιους τους σε όλα τα άλλα, αυτό δεν τους το διδάσκουν, τότε σκέψου τι περίεργα πλάσματα είναι αυτοί οι αγαθοί άνδρες! Ότι το πράγμα αυτό το θεωρούν διδακτό και στο ιδιωτικό και στο δημόσιο επίπεδο, το αποδείξαμε ήδη. Ενώ όμως είναι το πράγμα αυτό διδακτό, αφού είναι κάτι που μπορεί να φροντίσει και να καλλιεργήσει κανείς, αυτοί διδάσκουν στους γιους τους όλα τα άλλα, των οποίων η άγνοια δεν πρόκειται να επιφέρει ως ποινή τον θάνατο, αυτό όμως, την αρετή, που εάν τα αγόρια δεν τη μάθουν και δεν τη φροντίσουν, μπορεί να υποστούν ως ποινή και τον θάνατο και την εξορία και τη δήμευση της περιουσίας εκτός από τη θανάτωση και, με μια λέξη, τη συνολική καταστροφή του οίκου τους, αυτή δεν τη διδάσκουν και δεν τη φροντίζουν με κάθε δυνατή επιμέλεια! Μπορούμε να πιστέψουμε κάτι τέτοιο, Σωκράτη;

Μονάδες 15

- B3.** Να συγκρίνετε την αμφισβήτηση του Σωκράτη με αυτή των σοφιστών.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε ένα ομόρριζο ή παράγωγο (απλό ή σύνθετο) ουσιαστικό στη νέα ελληνική για καθεμιά από τις εξής λέξεις του πρωτοτύπου :

- **ἐθέλεις :**
- **διδάξει :**
- **ἀλογίστως :**
- **πραχθέν :**
- **χάριν :**
- **ἀποτροπῆς :**
- **δόξαν :**
- **οἴωνται :**
- **ἀποδέδεικται :**
- **φαίνεται :**

Μονάδες 10

↪ Αδίδακτο κείμενο ↩

Θουκυδίδου Η', 8, 1-2

Ὁ δὲ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο καὶ ὄρων καθ' ἡμέραν ἐπιδιδούσαν τὴν τῶν τε πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτός ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλων, πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι **σοτηρίαν**. Φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι, ἢ κατὰ τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν ἢ καὶ **μνήμης** ἐλλιπεῖς **γιννόμενοι** ἢ τῷ ὄχλῳ **πρὸς χάριν** τι λέγοντες οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολὴν, νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους **βουλεύσασθαι** περὶ τῆς ἀληθείας.

- **ἐπιδίδωμι** = αυξάνομαι
- **ἀφανίζομαι** = αλλοιώνομαι, διαστρεβλώνομαι.

Γ. Να μεταφράσετε το κείμενο στη νέα ελληνική. **Μονάδες 20**

Γ.1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- α. **τὴν ἰσχὺν** την αιτιατική πληθυντικού
τάχιστα το επίρρημα στο συγκριτικό βαθμό
οὐδεμίαν τη δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος
ἔλλιπεῖς την αιτιατική ενικού στο ίδιο γένος
χάριν την κλητική ενικού

Μονάδες 5

- β.
αἰσθόμενος το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική του Παρατατικού
μεταπέμψουσιν το β' ενικό πρόσωπο στην οριστική του Παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται
ἀποστελοῦσιν το γ' ενικό πρόσωπο στην ευκτική του Αορίστου στη φωνή που βρίσκεται
ἀπαγγέλλουσιν το γ' ενικό πρόσωπο στην προστακτική του Παρακειμένου στην άλλη φωνή
μαθόντας το απαρέμφατο του Μέλλοντα

Μονάδες 5

Γ.2.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου :

τῶν πολεμίων, σωτηρίαν, μνήμης, γιγνόμενοι, πρὸς χάριν, βουλευσασθαι.

Μονάδες 6



ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687
ΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ 81 -- ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ -- ΤΗΛ. 210-4612555

Γ.2.β. ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τὴν τε πολεμίων ἰσχύν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν: Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

Τύχη ἀγαθὴ!!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ-ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ

ΣΑΡΜΠΙΑΝΗ ΕΙΡΗΝΗ